

опозвао ранију судску праксу Уставног суда, али није довео у сумњу њено правно дејство. Ово је још чудније када се у обзир узму бројна позивања на историјски устав. Венецијанска комисија је са правом нагласила да се тешко може порећи да су претходни демократски Устав од 1989. године, као и његово тумачење од стране Уставног суда, део концепта историјског устава.

Да резимирам: правна традиција није ни равнотежа, нити сенка прошлости. Напротив, традиција може послужити као извор самопоуздања, самосвести, саморазумевања и надахнућа. Ове тековине, ове заједничке корене треба истраживати како на европском, тако и на националном нивоу, да бисмо се суочили са изазовима данашњице и изградили перспективу за будућност.

Валерија Галић

Председница Уставног суда Босне и Херцеговине.

#### ПОЛОЖАЈ И ПЕРСПЕКТИВЕ УСТАВНОГ СУДСТВА.

Уставни судови су један од најважнијих ступова права и, опћенито, устава сваке државе. Њихова је улога различита у појединим државама, у овисности о повијесним и политичким приликама у којима су настали. Развој демократског друштва захтијева, осим устроја релевантних институција и процедура, и значајно развијену демократску свијест, правну културу и дефиниране механизме којима се уређују међусобни односи уставних судова и других грана власти, као и односи с редовитим судовима.

Инкорпорација уставних судова у класични модел подјеле власти проузрокује скривени, а понекад и отворени сукоб и са законодавном и са извршном власти, проузрочен надлежностима повјереним уставном суду, а које се односе на могућност стављања правних аката изван снаге.

Други проблем је у интеракцији и координацији рада уставних судова и других редовитих судова, јер би они у идеалној ситуацији требали заједнички испуњавати функцију заштите људских права.

Однос суда и законодавца је, без сумње, од круцијалног значаја за овај комплекс проблема. У великом броју земаља постоји читав низ питања која се везују за улогу судства у процесу примјене права. Присутне су дилеме о томе до које мјере суђење обухваћа и политику, односно дискрецију; до које мјере суци морају промовирати извјесност закона, односно циљеве правде, и које су то допуштене технике у интерпретацији закона. Одговори нигдје нису идентични јер они рефлектирају различите уставне ситуације, а прије свега уставне структуре, те различите односе њезиних елемената.

Утврђивање несугласности устава с једне стране, и опћих правних аката с друге стране, јесте основна функција уставног судства. Ово отклањање несугласности није само себи сврха, већ служи учвршћивању и даљем